

เทศน์เช้า กฐินโพธาราม วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้เป็นวันทำบุญทอดกฐินนะ บุญทอดกฐิน กฐินเกิดขึ้นมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานธรรมและวินัยไว้ ปะทานธรรมและวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน บุญทอดกฐินนี้ภายใน ๑ เดือน โอกาสของเรานั้นมีความจำเป็น ต้องมีความพร้อมใจ พร้อมทั้งเรา พร้อมทั้งพระภิกษุด้วย ถ้าพระภิกษุมีความพร้อม จำพรรษา ๕ องค์ขึ้นไป ถึงจะเป็นบุญทอดกฐิน บุญทอดกฐินนี้ถือว่าเป็นบุญกุศลของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติด้วย เพราะว่าได้อานิสงฆ์ของผู้ที่ทำบุญทอดกฐินด้วย เพราะมันเป็นการสะสมบารมี สะสมสิ่งที่ว่าเราจะได้มีความสุขความเจริญนะ

เด็ก สมัยพุทธกาลนะ เด็กเกิดขึ้นมาในครอบครัวกษัตริย์ แล้วเวลาเขาตายปัญหาอันนะ เวลาเราทานข้าวกัน เขาถามว่าข้าวนี้เกิดจากอะไร บางคนบอกว่าข้าวนี้เกิดขึ้นมาจากงาน บางคนตัดจากหม้อก็ว่าข้าวนี้เกิดขึ้นมาจากหม้อ เพราะว่าเขาไม่เคยมีความทุกข์ความยากเลย เพราะเขาได้สร้างบุญกุศลของเขามา เขาถึงเข้าใจว่าข้าวนี้เกิดขึ้นมาจากถ้วยจากงาน เพราะเห็นแต่ถ้วยแต่จานมา

การสร้างบุญกุศลก็เพราะเหตุนี้ไง เหตุที่ว่าเวลาเราเกิดขึ้นมา เวลาบุญพาเกิด เกิดขึ้นมาให้มีความสุขมีความสุขสมควร มีความสุขพอสมควรของเรา เราต้องมีความสุขนะ ความสุข มนุษย์เกิดขึ้นมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นยอดของศาสนา คนเราเกิดมาถ้าไม่เชื่อศาสนาก็อยู่ตามประสาโลกไปวันหนึ่งๆ อยู่ตามประสาโลกไป แล้วไม่มีที่พึ่งนะ เวลาทุกข์ขึ้นมาเนี่ยเอาอะไรเป็นที่พึ่ง ทุกคนบ่นว่าทุกข์ ไม่สามารถจะพ้นจากทุกข์ได้ เพราะเรื่องของหัวใจใจ

เวลาเราหาอยู่หากิน ทุกคนสอนได้ ทางวิทยาศาสตร์สอนเรื่องการทำมาหากิน สอนเรื่องความเป็นไปของโลก สิ่งที่เป็นโลกนี้เป็นวัตถุที่สามารถพิสูจน์กันได้ เราก็เชื่อสิ่งนั้นนะ เชื่อสิ่ง

ที่ว่าโลกนั้นมีอยู่ แล้วเป็นไปตามกระแสโลก โลกเวียนไป อันนี้เป็นวิถุน สิ่งที่เป็นวิถุน รูปภพ อรูปภพ มันมีอยู่โดยดั้งเดิม แล้วหัวใจนี้พาเกิดพาทายในวิถุนนี้ แต่เวลาเกิดเป็นมนุษย์นี้เราไม่เห็นความเป็นไปของใจ ใจนี้เราไม่เห็นหัวใจของเรา

เราถึงว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางเรื่องบุญกุศลไว้ให้ ให้บุญกุศลนี้เป็นสะพานของเด็กๆ ผู้ที่หัดเดินนะ ให้ทำทาน ให้รักษาศีล ให้ภาวนา ทานนี้เป็นของผู้ที่เริ่มต้นในพระพุทธศาสนา เราถึงว่าการทำทานนี้เป็นเรื่องที่แสนยาก เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติพยายามเอาใจของเราไว้ละ ประเพณีวัฒนธรรมส่วนหนึ่ง

อริยประเพณีไง อริยประเพณีคือชุดกฎวัตรไง เรามีชุดกฎวัตรเพื่อคัดแปลงคน นิธรรมของฝ่ายทางโลกเขา เวลาเขาต้องการทำบุญกุศล เขาต้องการความสะดวก เขาต้องการความสบาย แต่เวลาทำบุญกุศลของพระป่า พระป่าบอกว่า เจตนาที่สำคัญ ถ้าเรามีเจตนา ตัวเจตนาอันนั้นคือตัวสะท้อนถึงหัวใจ มันจะมีความทุกข์ความยาก มีความขัดสน นั้นมันเป็นเรื่องภายนอก แต่ถ้าเจตนาของเราจะเข้าถึงสิ่งนั้น เราต้องพยายามหา

หัวใจก็เหมือนกัน หัวใจมันอยู่ในร่างกายของเรา เราจะไม่เห็นหัวใจของเรา เวลาทุกข์เราก็บ่นกันว่าทุกข์ สิ่งต่างๆ นี้ให้ผลกับร่างกาย สิ่งที่ให้ผลกับร่างกาย ร่างกายจะอาศัยสิ่งนี้ ปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิเสธนะ ศาสนาพุทธนี้ไม่ปฏิเสธเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าก็ไม่ปฏิเสธเรื่องนี้ เพียงแต่ไม่ให้เราไปติดสิ่งนี้ ถ้าเราไปติดสิ่งนี้ เราจะไม่เห็นสิ่งที่มีเป็นคุณประโยชน์มากกว่านี้ไง หัวใจมีคุณประโยชน์มากกว่าเรื่องวัตถุต่างๆ ทั้งหมดเลย

สิ่งต่างๆ ที่เป็นวัตถุมันเป็นเรื่องเจือจางกันได้ ช่วยเหลือกันได้ แต่เรื่องหัวใจนะ เวลาคนเราเจ็บไข้ได้ป่วย คนเราเวลาชราไปแล้วต้องตายไป ใครตายแทนกันได้ไหม เวลาทุกข์ขึ้นมาหัวใจใครจะเป็นทุกข์แทนเราได้ไหม? ไม่ได้ เพียงแต่ว่าปลอดภัยกันได้ เรื่องปลอดภัยกันได้ เรื่องความอนุเคราะห์กัน มันก็ได้แต่ภายนอก

เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระไว้ สอนพระคือวางทางดำเนินไว้ทางที่จะดำเนินขึ้นไปนี่ดำเนินเข้าไปหาหัวใจ แล้วต้องไปทำลายหัวใจทั้งหมด เพราะธรรมนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาจากโคนต้นโพธิ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาจากในป่า ธรรมนี้อยู่ในป่า ธรรมในป่าเพราะอะไร เพราะเวลาเราเข้าไปอยู่ในที่สงบ เราจะต้องเข้ามาเห็นหัวใจของเรา หัวใจจะกลัวมาก จะฟุ้งซ่านมาก

แต่ประเพณีวัฒนธรรมของเรามีการคลุกเคล้า จะต้องมีการคลุกเคล้า มีการช่วยเหลือกัน สิ่งนี้มันเป็นอำนาจวาสนา ถ้าคนมีนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีบุญมาก ไปไหนมีแต่คนเคารพนับถือมากเลย แล้วเขาก็บอกว่าเพราะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนถึงเคารพศรัทธา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าไม่ใช่ ไม่ใช่เลย การจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาจากทานของท่าน ท่านสร้างบารมีของท่านมา ท่านทำของท่านมาทั้งนั้น คนที่มาเคารพนับถือเพราะว่าท่านได้เผื่อแผ่ ได้ทำทานไว้ สิ่งนี้มาเป็นสาวกสาวกจะผู้ใดยืนได้ฟัง

นี่มาถึง เพราะไม่ใช่ว่าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเขาศรัทธา เขาเพียงแต่ว่าเขาได้รับบุญกุศล ได้รับการเจือจางจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาต่างหาก สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมาทั้งหมดเลย สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นจากการกระทำ อำนาจวาสนานี้เกิดขึ้นจากการกระทำ กฐินก็เหมือนกัน สิ่งต่างๆ ทาน สีด ภาวนา ทานนี้เป็นเครื่องดำเนินนะ

เวลาเขาจะส่งพลังงานกัน เขาต้องมีทอส่งพลังงาน เขาต้องวางทอกัน แล้วมันจะไปถึงที่ นี้ก็เหมือนกัน เครื่องดำเนิน ปัจจัย ๔ เป็นเครื่องอาศัยของใจ เราสละสิ่งนี้ออกไปเพื่อจะให้ใจมีคุณค่าเหนือกว่า ถึงบอกว่าวัตถุเป็นส่วนหนึ่ง วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้เรื่องของวัตถุ พิสูจน์ได้แต่เรื่องอย่างนั้น จิตแพทย์ก็พิสูจน์ได้แต่เรื่องของความรู้สึกของใจ แต่จริงๆ คือพลังงานของใจไม่มีใครสามารถเข้าถึงตัวนั้นได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมา ถึงวางสิ่งนี้ไว้

การกระทำสิ่งต่างๆ ขึ้นมาก็เพื่อหวังเข้ามาที่ใจ เพื่อจะชำระกิเลส เราทำบุญกุศล ประเพณี สอน เห็นไหม ตักบาตรก็ว่าขอให้ถึงพระนิพพาน ลีนอาสาวัชชัย แต่เวลาจะทำคุณงามความดีมันไม่ยอมทำ สิ่งที่เราไม่ยอมทำเพราะอะไร เพราะกิเลสในหัวใจของเรา เราคิดว่าเราทำคุณงามความดี เราเกิดมา เราเป็นคนดี เราทำคุณงามความดีได้ แต่กิเลสในหัวใจของเราละ เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ ความขัดข้องข้องหมองใจนิดหน่อยเราก็ไม่พอใจแล้ว เราจะมีความต้องการความสะดวก ต้องการความสบาย ต้องการทุกอย่าง นี่กิเลสมันควบคู่ไปกับหัวใจของเรา

กิเลสคือความรู้สึก คือความเคยใจ สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้กิเลสพาเกิด สิ่งที่อยู่ในหัวใจของเราหัวใจของเราไม่เคยตายนะ เวลาคนเขาตาย เขาเผาศพกัน แต่หัวใจไม่มีใครเคยเผา เว้นไว้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระอรหันต์เท่านั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระ

อรหันต์เผากิเลสออกไปจากใจ กิเลสตายออกไปจากใจ แล้วใจนี้จะไม่มีการเกิดอีกเลย ตายชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายแล้วจะไม่มีการเกิดอีก

คนเผากิเลส คือตบะธรรม ถ้ามีตบะธรรม เราทำบุญกุศลขึ้นไปก็เพื่อจะสร้างอำนาจวาสนา ตรงนี้ ให้เรามีความศรัทธา ให้เรามีความเชื่อ ถ้าเรามีความศรัทธา เรามีความเชื่อ เราจะมีกำลังใจ ความทุกข์ยากขนาดไหน ถ้ามีศรัทธา คนก้าวเดินไปได้หมด ถ้าคนไม่เชื่อ คนไม่ศรัทธานะ คนเรานอนหลับกับคนตื่นอยู่ ต่างกันมากเลย คนนอนหลับ ถ้าเกิดมีคนมาปองร้าย คนนั้นตายเปล่า แต่คนตื่นอยู่ ใครจะมาปองร้ายเราไม่ได้เลย

ใจก็เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์ แต่ใจหลับ ใจไม่สนใจเรื่องศาสนา เพราะเขาว่าเราเป็นคนมี เราเป็นคนมีความสุข มีความสุขในโลก ทุกอย่างเราพร้อมอยู่แล้ว ทำไมเราต้องไปสนใจเรื่องศาสนา ทำไมเราต้องไปคัดแปลงตนให้เราทุกข์ยาก เราก็ทุกข์ยาก เกิดมาก็ทุกข์พ้อแรงอยู่แล้ว ทำไมต้องให้ไปทุกข์อีก เห็นไหม นี่กิเลสมันบังตา

คนนอนหลับเพราะใจมันหลับ ใจมันไม่สนใจเรื่องศาสนา เราสร้างบุญกุศลขึ้นมาเพื่อจะให้จิตใจมันตื่น ถ้าเราสร้างบุญกุศลขึ้นมา ใจมันจะตื่นตรงนี้ มันจะเชื่อเรื่องศาสนาไหม ถ้ามันเริ่มเชื่อเรื่องศาสนา อะไรมันก็ทำได้ ถ้าหัวใจมีความเชื่อขึ้นมาะ สิ่งต่างๆ ทำได้ทั้งหมดเลย สิ่งในโลกนี้เขามืออยู่เพราะอะไร เพราะนักวิทยาศาสตร์เขาคิดทุกวัน เขาตรึกอยู่ทุกวัน เขาถึงคิดสิ่งที่เป็นเครื่องยนต์กลไกมาให้เราใช้ความสะดวกสบายอยู่นี่ไง นี่แค่จินตมยปัญญาแหละ แล้วเกิดภวานามยปัญญาเข้าไปชำระกิเลส มันจะมหัศจรรย์ขนาดไหน ความมหัศจรรย์อันนี้เกิดขึ้นมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ไว้ก่อน แล้วก็วางไว้ ๒,๐๐๐ กว่าปี เราก็ก่อๆ เงินๆ นะ เหยียบย่ำกันไป ไม่สนใจเรื่องศาสนา เรื่องศาสนาสอนเรื่องเข้ามาเน้นที่หัวใจ

เราก็กู้ทำทานกัน แล้วเราว่าเราทำทานแล้วนี่ เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธให้ทาน ทำบุญกุศลให้ทาน สิ่งนี้เป็นเรื่องของเด็กๆ ทาน สีล ภavana การภาวนามีใหม่ ชาวพุทธเคยภาวนาใหม่ ชาวพุทธรู้จักศีลใหม่ ศีล ๕ ถามว่าศีล ๕ คืออะไร ยังไม่รู้ว่ามีศีล ๕ คืออะไรเลย เพราะอะไร เพราะว่าเราชาวพุทธ พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง เราจะปล่อยวาง อะไรเราก็กปล่อยวาง เราจะมีความสุขของเรา ความคิดของกิเลส เห็นไหม แค่เริ่มต้นของความคิดของกิเลส

เด็ก ลูกของเราเกิดมา เราไม่ให้มีการศึกษา ไม่ให้มีการเล่าเรียนต่างๆ เขาจะมีวิชาชีพ ดำรงชีวิตของเขาได้ไหม นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเราจะปล่อยวางโดยที่มันไม่ได้ฝึกฝนของมันเอง

เลย มันยังไม่รู้อะไรของมันเองเลย ปล่อยวางโดยการกดไว้ละ ปล่อยวางโดยที่เรายังมีความสุข อยู่ เวลาเราทุกข์ขึ้นมาเนี่ยเราจะทุกข์ร้อนมาก ใหม่ว่าเราปล่อยวางไปแล้ว ทำไมมันทุกข์อีกล่ะ ความทุกข์มันปล่อยวาง ทำไมมันปล่อยไม่ได้ล่ะ มันปล่อยไม่ได้หรอก เพราะมันไม่มีภาวนามยปัญญา ไปทำลายมันไป

บุญกุศลถึงเป็นเหตุนี้ จะบอกว่าไม่เป็นประโยชน์ไม่ได้ ทานเป็นทาน ศีลเป็นศีล ภาวนาเป็นภาวนา ถ้าเราทำทานขึ้นมาเพื่อเหตุผลของเรา เหตุผลของเราให้หัวใจเราค้นขึ้นมา ให้หัวใจเราค้นคว้าสิ่งต่างๆ ขึ้นมา ศาสนาพุทธนี้มหัศจรรย์มาก เป็นยอดของศาสนา มีทุกอย่างทุกแขนงให้สัตว์โลกนี้หิบบนเอาเป็นประโยชน์ แต่คนเรามันไม่ยอมหิบบนเอาสิ่งที่เป็นประโยชน์นะ เวลาข้าวของเงินทองเราก็หิบบนเอาสิ่งที่มีคุณค่ามาก แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ ศีล ๕ เราอยากประพฤติปฏิบัติ ศีล ๒๒๗ มากเกินไป ไว้ให้พระปฏิบัติ นี่มันไม่ต้องการ ขึ้นชื่อว่ากติกาคือบังคับมันก็ผลกไส มันไม่ต้องการ แคศีลนะ แล้วแค่ภาวนา เข้าป่าเพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นไป เราก็ยังทำไม่ได้เลย

ความเจ็บปวดของใจนะ มันมีมาตลอด ดูอย่างพระเจ้าสุทโธทนะ ใครก็ปรารถนาเป็นพ่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเจ้าชายสิทธัตถะออกบวช นี่ทุกข์ยากขนาดไหน แล้วเอารากุสออกบวชก็ยังปวดร้าวมากเข้าไปมากใหญ่เลย

แล้วเวลาพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนะ เวลาพระพุทธเจ้ากลับมาบ้านนะ กลับมานะ เวลาบอกว่าเข้าใจว่าเป็นลูกของตัวเอง ไม่นิมนต์เข้าไปฉันในราชวังไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบิณฑบาตนะ พระเจ้าสุทโธทนะเสียใจมาก ทำไมลูกชายมาทำสภาวะแบบนี้ ทำไมลูกชายมาขอทาน ทั้งๆ ที่ตัวเองเป็นกษัตริย์ มายืนขวางองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลยถามว่า “ทำไมทำขนาดนั้นนะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “นี่เป็นอริยประเพณี ประเพณีของพระพุทธเจ้าหาเลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง”

พระเจ้าสุทโธทนะถึงได้นิมนต์เข้าไปฉันในราชวังไง สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มาสั่งมาสอน เปิดตา ทำใจนั้นให้ตื่นขึ้นมา พระเจ้าสุทโธทนะก็เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเหมือนกัน นี่กว่าจะถึงทีนะ

การประพฤติปฏิบัติ การต่อสู้กับกิเลส เข้ามั่นจะเป็นความสุขใจ ทุกข์ของโลก โยมทำงานกันว่าทุกข์แสนทุกข์นะ เวลาพระเดินจงกรมทั้งวันทั้งคืน อดอาหาร อดนอนผ่อนอาหาร พยายามประพฤติปฏิบัติ ทุกข์ใหม่? ทุกข์เหมือนกัน ทุกข์นะ ทุกข์ในอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เพื่อจะพ้นจากทุกข์ 'ไม่มีความสะดวกสบายหรือ' เข้าใจว่าเป็นพระ บวชพระแล้วจะสะดวกสบาย

บวชพระนี่ต้องพยายามชำระกิเลสพยายามข่มใจกิเลส พยายามชำระกิเลสมันเป็นงาน มหาศาลนะ พระสงฆ์จำพรรษากัน เหตุนี้เกิดขึ้นมาไง แล้วเรามาทอดกฐิน เราก็กู้บุญจากตรงนั้น ไป บุญจากตรงนั้น เข้าถึงเนื้อของธรรมและวินัย เพราะอะไร เพราะทอดกฐินแล้วพระได้อานิสงส์ ๕ ข้อ ได้อานิสงส์ในพุทธบัญญัติ แต่พระปฏิบัติเรา อานิสงส์นั้นไม่ใช่ประโยชน์ เพราะอะไร เพราะก็ยังถือปฏิบัติเหมือนเดิม ศีล ๒๒๗ ขึ้นมา ยังมีรูปดวงควัตรขึ้นมาเพื่อขัดเกากิเลส เพื่อมันน้อย เพื่อสันโดษ เพื่อความอยาก ความต้องการของใจ

ใครบ้างไม่ต้องการความสะดวกสบาย แต่คนมักง่ายต้องการความสะดวกสบาย แล้วก็ไม่ได้สิ่งใดเลย คนพยายามดัดแปลงตน สิ่งใดเป็นทุกข์เป็นการเป็นงาน ต้องพยายามฝืนฝีกฝืนขึ้นไป แล้วจะถึงเป้าหมายได้ เป้าหมายคือการชำระกิเลสออกไปจากใจ นี่ในศาสนาพุทธไง ศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาก่อน แล้วก็วางศาสนาไว้ให้เป็นธรรมเป็นวินัย ให้พวกเราก้าวเดิน แล้วเราก็จะเดินตามกัน

คนที่เป็เด็ก ค่อยๆ คลาน คนที่มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ได้ศีล มีศีลประพฤติปฏิบัติ อยู่ แล้วถ้าเป็นคนที่มีปัญญาขึ้นมา ภาวนามยปัญญาขึ้นมา นี่ศาสนานี้กว้างขวางมาก จบสิ้นกระบวนการของการเกิดและการตาย มนุษย์เกิดมาจากไหน ชีวิตนี้คืออะไร ศาสนานี้ตอบได้หมด มนุษย์นี้มาจากไหน? มนุษย์นี้เกิดจากจิตปฏิสนธิ เกิดในครรภ์ของมารดา เพราะกรรมพาเกิดถึง เกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาแล้วสร้างบุญกุศล ประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดดับ ดับคือพระอรหันต์ ลื่นจากกิเลสไป

นี่เกิด ก็รู้ที่มาเกิด วิธีดับ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็วางไว้แล้ว วิธีดับ แล้วสร้างวิธี นั้นจนดับ จนสิ้นหมดออกไปเลย นี่มีอยู่ในศาสนาพุทธทั้งหมดเลย แล้วถ้าเราไม่สนใจ เราไม่ก้าวเดิน คนหลับ ถ้าเราพอใจ เราจะหูตาสว่างขึ้นมา เราถึงมาทำบุญกุศลกัน เราถึงต้องทำทาน มีศีล มี

ภาวนาขึ้นมา บุญกุศลเกิดขึ้นจากการทอดกฐิน เหตุนี้เป็่นว่ากฐินนี้ถึงเป็่นทานชั่วคราาหนึ่งใน ๑
เดือน นี้คือการทอดกฐินนะ เด็ยวจะให้ทอดกฐินกัน ตั้งใจนะ เอวัง